

თეატრი

№ 35

საყოველ-კვირბო ლიტერატურული და მხატვრობითი გაზეთი.

№ 35

31 აპრილი

გამომცემი ყოველ კვირაკობით

1886 წელსა.

ესი გაზეთი „თეატრი“-სა
 ერთს წლით..... 5 მან. Xსსკეარ წლით.... 3 მან.
 სხვა ვადით ხელის მოწერა არ მიიღება.

ხელის მოწერა მიიღება:
 თბილისში რედაქც. კონტორაში ან რუსეთის სხვა ქადას.
 ფოთში ბ-ნი ბესარიას გასადაქსთან.

ცალკე ნუმერი გაზ. „თეატრი“-სა ღირს 15 კაპ.

ისეიღება: თბილისში: ჩარკვიანის წიგნის მაღაზიაში, შავერდოვის სააგენტო კონტორაში, ალისანოვის პაპი-
 როზის მაღაზიაში, ხიდის ყურთან. ქუთაისში კილაძეთ წიგნის მაღაზიაში და ბათუმში პარიკმახერ არსენასთან.

გამოგზავნილი სტატიები, კორექსონდენციები, ლექსები და
 სხვა წერილი წერილები. თუ რედაქციამ საჭიროდ დაინახა
 შესწორდებინ.

გამოგზავნილი ხელთ-ნაწერები რედაქციაში ინახება მხოლოდ
 ერთს თვეს. სტატიების უკან გაგზავნას რედაქცია არ კის-
 რულობს.

რედაქცია უმორჩილესად სთხოვს ბ-ნი წერილების ავტორთ
 სტატიები გარჩევით იყენენ დაწერილი.

ყოველ წერილში აუცილებლად მოხსენებელი უნდა იყოს ავტო-
 რის სახელი, გვარი და საცხოვრებელი ადგილი.

გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: Тифлисѣ. Въ редакцію газ. „ТЕАТРЪ“ Галлерей бнѣ. Артуры № 110.

რედაქციისაგან.

ეს ნუმერი სხვა-და-სხვა მიზეზების გამო თქსმეტი გვერდის მაგიერ ორს გვერდად იბეჭდება.

თეატრის კვირა

საზრდო ესტეტიური, საზრდო ხორციელი, საზრდო
 სულიერი.—ახალი სეზონი.—ორი „მენუ“.—(რუმბოენი)
 კლუბი თავის ემბლემათ.—„Казанскій Биржевой
 листокъ ის ზარი „Новое Время“-ზედ.—მ.
 ლ. ბე—იღვალე ერთგულებისა და ერთსულოებისა.

როცა დღევანდელი ნომერი შენს წინ იქ-
 ნება, ჩემო მკითხველთა, მოიგონე, რომ ეს კვირა
 დღე ავვისტოს უკანასკნელი დღეა და ხვალ იწ-
 ყება პირველი თვე შემოდგომისა, ენკენისთვე,
 თვე შრომისა და გარა ისა და იწყება შრომის
 პირველი დღით, თრმუბათით. ეს თვე ჩვენის

„თეატრის“ რედაქცია საყოველთაოდ უცხადებს
 ამ ბ—თ სელის მომწერთ, რომელთაც მხოლოდ
 ოთხი მანეთი აქვთ შემოტანილი, კეთილ იყუ-
 ბონ და დაუქმდონ დასაწყისი 2 მან. გამოგზავ-
 ნას, რათა პირველის სექტემბრამდ არ მოეს-
 ჰათ გასეთის გაგზავნა. ახალი ხელის მომ-
 წერლებისათვის სეთა „თეატრი“ 1 სექ-
 ტემბრამდ წლის დამლეკამდე ღირს ორი მანეთი.

თეატრის სეზონისთვის ახალი წელიწადია და ამის გამო როგორც ქართული თეატრისთვის, ისე ამ „თეატრისთვის“ განსაკუთრებით საყურადღებოა. პირველს ნაბიჯს ყოველს საქმეში დიდი მნიშვნელობა აქვს და მეტადრე თეატრის საქმეში. ჩვენის თეატრის მოყვარულები ამიტომ გულის კანკალით ელიან პირველს წარმოდგენებს, მით უფრო რომ ეს წარმოდგენები ფენიქსებრ განსაზღვრულს სათეატრო კომიტეტის ხელმძღვანელობის ქვეშ იქნება. კომიტეტმა რევიზიონობა და დასის ზედამხედველობა ჩააბარა ერთ-ერთს თავის წევრს. საადგილმამულო ბანკის თეატრიც კომიტეტსავით განსაზღვრას აპირებს თურმე. თუცა მომავალ სეზონისთვის ვერ მოუსწვრიათ მთელის თეატრის გადაკეთება და საპერმისოდ გადაუღვიათ, მაგრამ სამაგიეროდ ამ გადაუკეთებელს თეატრს სწუმენდენ, ღებენ, ასუფთავებენ, რეკვიზიტს უმზადებენ, ასე რომ ამას იქით არტისტს იმის შიში აღარ ექნება, ჩამოჯდომის დროს, სკამის ფეხმა არ მიმტყუნოს და დედამიწაზედარ გავიშლართოო, და პუბლიკის თვალწინაც ამას იქით ნამდვილი ფარდა იქნება ჩამოფარებული და არა ზოლ-ზოლად გახუნებული კუბოს გადასაკრავი. მართალია, ეს დიდი ცვლილება არ არის და დაამავა ბანკის გამგეობამ: რომ თეატრი აქამდის გადაუკეთებელი დაგდო, მაგრამ ცოტასა ზედაც კმაყოფილ ვიყოთ და ბევრის ღოდინით ვინუკემოთ.

თეატრს სწუმენდენ, ღებენ, ასუტავებენ, ერთის სიტყვით „აპაჩინებენ“, მაგრამ თეატრის დასს „აპაჩინებენ“ თუ არა, ჯერ არაფერი შეგვიტყვია. ამბობენ ჯერ არტისტებთან პირობა არ შეუკრავთო. როდისღა? ზვალ ენკენისთვია. 15-ს წარმოდგენები დაიწყება. ან როდებს მომზადება არ უნდა, ან პიესებს წაკითხვა? ამას საყვედურში ნურავინ ჩამოგვართმევს და მხოლოდ მეგობრულ რჩევად მიიღონ: საჭიროა, რომ ამას იქით არტისტებმა კარგად იცოდენ არა მარტო თავიანთი როლი, არამედ ის პიესაც, რომელსაც თამაშობენ. ამისთვის საჭიროა ორი სამი კვირის წინად წარმოდგენების დაწყებამდე არტისტებმა რამდენიმე პიესა საერთოდ წაიკითხონ და როდები ჩამოირიგონ, რომ სეზონის დაწყების დროს სამიოდ პიესა მაინც მომზადებული ჰქონდეთ. ყოველ საქმეში თავდარიგის დაჭერა კარგია და მეტადრე თეატრის საქმეში.

ესტეტიურ საზრდოზედ ხომ ვილაპარაკეთ და თავდარიგი დავიჭირეთ, ახლა ხორციელ საზრდოზედ ვილაპარაკეთ, მაგრამ ამაზედ ლაპარაკი დიდხანს არ დაგვჭირდება, რადგან ლიტერატურათა განსაკუთრებული წრე შემდგარა, რომელსაც მენიუების წერა აქვს მინდობილი. ხომ მოგეხსენებათ, რა არის მენიუ. მენიუ არის სია იმ საჭმელებისა, რომელთაც ერთის სადილის განმავლობაში უნდა თქვენი ჭირი წაიღონ, ანუ რაიმე ახალი ჭირი შეგძინონ (მუცლის სიმსივნე, გულჭიდება, გულზედ შემოწოლა, კატარი და მებრვე სხვა). ამ დღეებში გაზეთებში იყო დაბეჭდილი სია იმ საჭმელებისა და სასმელებისა, რომელნიც მიურთმევიათ პირველ მინისტრებს ფრანცენსბადში და ყველა გაზეთებში გადაბეჭდილია. ამავე დღეებში თბილისის ბურდუნი ანუ რუმბუნი კლუბში გამართული იყო სადილი ერთის ჩვენის პროფესორის პატივისცემლად. დვთის—წყალობა გაქვთ ამ სადილზედ საჭმელებიც ბევრი გასაღდა და კახური ღვინოც ბევრი დაილია, მაგრამ საჭმელსა და სასმელზედ ნაკლებ არც სიტყვები გასაღებულა... ბოლოს დროს შემოდებულ მოდისამებრ—საჭმელზედაც, სასმელზედაც და სიტყვებზედაც ამ სადილზედ შესანიშნავი იყო ქართულად დაბეჭდილი მენიუ თავის კუპატებით, შემწვარი მწერებით და „მოსკოვიკით მაღინისა“ და თითონ მენიუზედ უფრო საყურადღებო იმის სათაურში ჩახატული ცხვარი, კალათი, ყურძენი, გოგრა, ყანწები, დოქი, თარი, ჩონგური და შუაგულში ერთი უმველებელი რუმბი, დიად რუმბი თავის პოჭოჭიკით, რუმბი იმ კლუბში, რომელმაც ერთი თავისი პატივცემული წევრი კინადამ გამორიცხა და აი 27 ამ თვეს თვით ამ კლუბის როტონდამი, თანდასწრებით მრავალთა ამ კლუბის წევრთა იმართება სადილი და სუფრაზე აქა იქა გამოჭიმულია ქართული მენიუ თავში რუმბით.

ეგრე, პატივცემულნი წევრნი კლუბისა-ნი. უბედურებს რომ კარიდამ გააგდებ, ფანჯრიდამ შემოგეჭრება. თქვენ ერთი აყალმაყალი ასტენეთ, მამასახლისების (სტარშინების) კრება ცალკე შეადგინეთ ამ საგნის განსახილვად და ის კი არა თუ ვერც კრებებმა, ვერც განსჯამ ვერა გიმველეს-რა.



ნუ იფიქრებთ, რომ ამ კვირია მარტო სტომპისა და თვალის დატკობაზე ვიზრუნეთ და

სხვა არაფერზე. სცდებით, ერთი სტრიქონი არ გამოვა ქართულს ენაზედ დაბეჭდილი, რომ თქვენმა უმორჩილესმა მოსამსახურემ არ გადაიკითხოს. ვეძებ სულიერ საზრდოს „ივერიაშიც“ „მწეემსშიც“, ბ. ანტ. ფურცელაძის თხზულებათა პირველის — ტომის პირველ ნაწილშიაც, ბ. ზ. ჭიჭინაძის გამოცემებშიაც და უმადურობა იქნება რომ ვსთქვა ამ საზრდოს ვერა ვპოულობ მეთქი. „ივერიაში“ მაგალითად (№ 115) მონარკვევს ნარკვევში ვპოულობ, რა აზრისა არის Казанский Виржевой Листок, „Новое Время“-ზედ. ნუ გი გვეხუმრებით: ჰხედავთ მდიდარი რედაქცია გაქვს, — „Казанский Виржевой Листок“-იც გი მოსდის. თუმცა ფოსტაში ასე გვითხრეს: მაგისტანა გაზეთი არც გაგვიგონია და არც მოდის თბილისშიო, მაგრამ ფოსტის მოხელემ რა იცის — „ივერიის“ მონარკვევს უფრო არ დაეჯერება!

„ივერიის“ რომ თავი დავანებოთ; „მწეემს-საც“ შეუძლიან სულიერის საზრდოს მოცემა მათთვის... ვინც მ. დ—ძის სულიერ საზრდოს საჭიროობენ — ამბობენ ჩვენში ამისთანებიც არიანო. ამ უკანასკნელ კატეგორიის ხალხს ვურჩევთ წაიკითხონ უკანასკნელი (№ 23) ნომერი ამ გაზეთისა, სადაც საკმაოდ იზოვიან იმისთანა საზრდოს, რომელსაც ხორციელად მათი ცაფუფუნება შეუძლიან და დანარჩენი გი იმისთანა კუნტულში ჩაკეტა, სადაც გაი დაგემილი მეძებრებითაც ვერ იზოვით. რა გაეწყობა, ცხოვრება გაძნელდა, გაძვირდა და მ. დ—ძეც დარწმუნებულია რომ კარაბადინის გამოძემილობას „მწეემს-პასტორის“ რედაქტორობა ჯობნებულა.

სელიჯნური პოეზია

უდარდელო დდე.

შოას, დარდელო! შოას! — ნუ მომეკარებით: დღეს მე გვობნით, დღეს კერ მომკლავთ წვალებით!... მიყვარს ღისინი, მიყვარს მქებთან სიმღერა, ბაიათი, ტკბილად თარის სიმთ უღერა; მიყვარს ღვინო, კუდით მისი რა-რაგა; ეელთან მისი ჭიკ-ჭიკი ღაზარაგა; მიყვარს, მქებო, უსკად ღვინო და ჰურნი, ზურნა, დაფი, ღისინი მამა-პაპურა;

მიყვარს სატრფო, მიყვარს მისი მე ტქეა სუმი, ტკბილი მისთვის ამ გულის ძეგრა!... დღეს ღისინი ვარ, მე დღეს დღე მქვს ამკვარი — ვარ ყოველგვარ დასქრული, დამტკბარი... შოას, დარდელო! შოას! — ნუ მომეკარებით! დღეს მე გვობნით, დღეს კერ მომკლავთ წვალებით!..

გ. თორელი

ჭმუნვის მახვილის ხმაზე

რათ მინდა წაა
მე სულ კოდილსა;
მდენის უწყელო
მე ბედის წაა.

გულსა მიშფოთავს,
სულსა მისუთავს
სსვისი იმედი
და სსვისი მღერა.

მხოლდ ეს მჭერა,
რამ სულ მოთქნა
თითქოს კანონით
მე დაძეწერა.

კენინა ნინო ორბელიანისა.

მომხრობანი

ბედნიერი ცოლ-ქმარი

(მოხრობა გიუი დე მოპასხანისა)

ყველანი შეჭხაროდენ იმათ ბედნიერებას. ქმარი დილიდამ სალამოდე განუწყვეტილად მუშაობდა ერთ-ერთს პარიზის აღმინისტრატულ განყოფილებაში, ამასთანავე საუცხოვო ხასიათისა იყო, მშვიდე, მორცხვი, მოსიყვარულე გულის პატრონი. დიან, ლანტენი საუცხოვო კაცი იყო. როცა 30 წლის შეიქმნა, ლანტენმა ცოლად შეირთო მშვენიერი ქალი, პატოლანის ოჯახიდან. ლანტენის ამხანაგები შურის და ხარბის თვლებით უყურებდნენ ლანტენის ბედნიერებას. ან როგორ არ უნდა დანარბებოდათ? ლანტენის მეუღლე, ქანა სწორედ ანგელოზს ჰგვანდა, როგორც სილამაზით აგრეთვე ხასიათით. ჩვილი, კეკლუცი, საქმის მოყვარე, ქანა სრულს ბედნიერებას შეადგენდა თავისი ქმრისათვის. ქმრის ორიოდ გროშიდან, რომელიც ჯამაგირად ეძლეოდა ლანტენს აღმინისტრა-

ციულ სამსახურში, ჟანანამ თითქმის მთელი ქონება შეადგინა. მათი სადგომი მშვენიერად მართული იყო, სადილზედ ყოველთვის სამი, ოთხი ნაირი საჭმელები ჰქონდათ... და მერე არც ერთი გროში ვალი, არც ერთი კოვზი მეზობლისაგან ნათხოვარი!... საკვირველი იყო, როგორ ახერხებდა მშვენიერი ჟანანა ყოველისთვის ასე იაფად ყიდვას, ასე ადვილად შოვნასა? ცოლი თავის დღეში არ აწუხებდა ქმარს ანგარიშებით და სხვა წერილმანი თხოვნით... ჟანანა ყოველთვის კონტად იყო ჩაცმული. საშინლად უყვარდა ჟანანას აგრეთვე თეატრი და განსაკუთრებით ოპერები... მაგრამ ქმარი დალილი შრომით, იშვიათად მიჰყვებოდა ცოლს თეატრალურ წარმოდგენებზე... ბოლოს სრულობით თავი დაანება ლანტენმა თეატრში სიარულს, რადგან მის მშვენიერს ცოლს ერთი ძველი მეგობარი ქალი გამოუჩნდა, რომელთან ერთად დადიოდა სხვა-და-სხვა სასიერნო ადგილებში, და თეატრში ხომ განსაკუთრებით. რა ბედნიერად გრძნობდა თავის თავს ლანტენი, როდესაც მისი ცოლი ბრუნდებოდა თეატრიდან ღამის ორს ან სამს საათზედ, კეკლუცად მორთული, ლამაზი, მხიარული, ლოყები აწითლებული!.. ცოლი ისე ეალერსებოდა ქმარს, თითქოს ბოდიშს ითხოვდა, რომ ამდენს ხანს მარტოდ დასტოვა ქმარი. ამდენ სიკეთესთან მშვენიერს ჟანანას ერთი პატარა ნაკლი ჰქონდა—ეს იყო სიყვარული, გაგვიგებამდინ სიყვარული სხვა-და-სხვა ძვირფას ქვებისადმი; თვალი, მარგალიტი, იაგუნდი და ზურმუხტი ჟანანას ავიყვებდნენ. ქმარი ხშირად დასცინოდა თავის ცოლს, როცა დანახავდა მისს კისერზედ, ან ყურებზედ ყალბი ქვისაგან ძიებს და საყურეებს: «ჩემო კარგო, რათ იფუჭებ სილამაზეს მაგ ყალბის ქვებით, მაგით ხომ ეერავის მოატყუებ გარდა შენის თავის მეტსა!». მაგრამ ამ შენიშენაზე ჟანანა ისე მომხიბლავად გაიღებდა ხოლმე, რომ ლანტენს ერთი სკიერი ძიები და სხვა რამ სამკაულები რომ ჰქონოდა ყველას გულ-მკერზედ და კისერზედ ჩამოკიდებდა თავის მშვენიერს ერთგულს ცოლს..

ასე, ამ ბედნიერებაში გაატარეს ცოლ-ქმრობა მთელი ექვი წელიწადი არც ერთს უსიამოვნებას, არც ერთს მცირე რამ შენიშენას არ მოუღრუბლავს მათი ექვსი წლის ცოლ-ქმრობა! მერე რა ნაირად უყვარდა ლანტენს თავისი მშვენიერი ცოლი! მთელს სიტაცხლეს შესწირავდა იმას, ოღონდ არაფერი დაჰკლებოდა ჟანანას არაფერს მეწუხებნა იგი... მაგრამ ერთხელ ჟანანა არა ჩვეულებრივ გვიან დაბრუნდა შინგზაში გაცივებულა, ხველა დაწყებიანა და ორის კვირის შემდეგ მშვენიერი ჟანანა ქლექისაგან გარდა-

იცვალა. საცოდავი ლანტენი თავს იკლავდა. ცოლის სიკედილთან ქმარს ყოველთვის დაეხშო. იმან ვერც სახლს მოუარა, ვერც თავის თავს და მალე, ძალიან მალე გაიხლართა ვალებში, თუმცა მარტო ხელი კაცი იყო... ლანტენს ჯამაგირი არ ჰყოფნიდა და ამიტომ ფულის შოვნას შეუდგა... მაგრამ ფულის შოვნა ადვილი ხომ არ არის... ლანტენი ნელ-ნელა შეუდგა ზოგიერთი სახლის მოწყობილების და მორთულობის ყიდვას, მერე ამას მოჰყვა ცოლის კაბები, ესენი რომ გათავდა და სხვა აღარაფერი დარჩა, მაშინ მოაგონდა, რომ ცოლს ბევრი ყალბი ნივთები ჰქონდა, გაალო შეაფების უჯრები, ამოიღო ზოგიერთი «ნივთებთაგანი» და გაემგზავრა დალაღთან, იქნება თვითო-ოროლა მანეთად მინც არის გავეცილო.

— იქნება იყილოთ აი ეს სამკაულები, ჰკითხა ლანტენმა ერთს მეწერილმანეს, მეწერილმანემ დაინახა თუ არა ეს „სამკაულები“ თვალები სინარულის ცეცხლით აემსო. დიდ ხანს უყურებდა, ბევრს ათეალიერებდა, ხან სინათლესკენ მიიტანდა, ხან გადაბრუნებდა და ბოლოს უთხრა:

— მე შემიძლიან ამაში 16000 მანეთი მოგცეთ, თუ მართლა მოპარული არ არის და თქვენი საკუთრებას შეაოგენს! ლანტენი განცვიფრდა: როგორ თუ 16000 მანეთი, ხომ არ გაგიჟდა ეს დალაღი, გაიფიქრა ლანტენმა და გიჟისავეთ გამოეარდა გარეთ. დიდხანს დადიოდა ლანტენი ქუჩა-ქუჩა და ვერ აუხსნია, როგორ აძლია დალაღმა ამდენი ფული. ბოლოს გადაწყვიტა შესეგლა გამოჩენილ ოქრო მქედელთან, რომელიც მაგისთანა სამკაულებს ყოველ წლივ უკანასქნელ ნახევარ მილიონზე მეტს ჰყიდდა. ოქრო-მქედელმა გამოართვა „სამკაულები“ და მხიარულად წამოიძახა:

— ეს ნივთები ჩემთან არის ნაყიდი! დიან ჩემო კეთილო, ეს თვალები, ეს მარგალიტები მეტად ძვირფასია... მე ვხლოც კარგათ მახსოვს როდის გავეციდე ესენი... ერთი ძალიან ლამაზი ქალისათვის იყო ნაყიდი. გვარი კი დამავიწყდა...

— ვისთვის, რომელი ქალისათვის? წაიბუტბუბუტა საცოდავმა ქმარმა.

— თუ გონება არ მლაღატობს, ვგონებ ქალი ლანტენისათვის, მაგრამ საკვირველი ის არის თქვენს საიდან ჩავივარდათ ხელში? ლანტენი სირცხვილით დაიწო.

— ის ქალი ჩემი ცოლი იყო, რალაც ძალდატანებით მიუგო ლანტენმა, დიან, ბატონო ის ქალი ჩემი ცოლი იყო ნახევარი წელიწადია რაც გარდაიცვალა.

— ოჰ, მამ თქვენ იმისი მემკვიდრე ბრძანდები? ჰკითხა ოქრომჭედელმა რილაც ეშმაკურის ღიმილით. დახლიდრებმა დაცინვით შეჰხედეს საცლადეს ქმარს....

— რამდენი შეგიძლიანთ მომცეთ თქვენ ამ ნივთებში? გაბედა ბოლოს ლანტენმა.

— ეს ნივთები ღირან 30,000, მე შემოძლიან მოგცეთ 25000 მანეთი, ხოლო ერთის პირობით, თქვენ უნდა დამიმტკიცოთ, რომ სწორედ ლანტენის ქმარი ხართ. ლანტენი გაყვითლდა, მაგრამ მანაც ამოიღო ჯიბიდან თავის კარტოჩკა,

— აი ბატონო ჩემი ადრესი, სახელი და გვარი.

— დიახ, სწორედ ეს ადრესია, მიუგო ოქრომჭედელმა. თქვენ ესლავე მიიღებთ 25000 მანეთს და გადასცა კიდევ სხენებული ფულები.

ლანტენმა გამოართვა ფულები, მაგრამ ვაი ამისთანა გამოართმევს. ფულები ხელებს სწვამდენ. ლანტენი გაეიდა, მაგრამ ცოტას ხნის შემდეგ ისევ შემოვიდა და უთხრა ოქრომჭედელს.

— მე ბევრი ნივთები მაქვს... კიდევ იმ წყაროებიდან... იქნება გსურთ იყიდოთ?

— დიდის სიამოვნებით!

— მაშ ხვალ შემოგიტანთ.

— და აი მეორე დღეს ლანტენმა წაიღო გასასყიდათ ყველა «ყალბი ნივთები, უბრალო სამკაულები», რომლებმისათვის ოქრომჭედელმა მისცა 200,000 მანეთი... ლანტენს ხელები უკანკალედა, როცა ამ ფულების დათვლას შეუდგა... მაგრამ თქვენ გგონიათ, რომ ამის მიზეზი მარცხოა, ან ცოლის დღეა იყო? არა ამისთანა გრძობას ლანტენის გულში ადგილი არ ჰქონია, იგი ხარობდა რომ ესლა გამდიდრებული იყო, მთელი ქვეყანა ფხებზედ ეკიდა ქუჩებში ისე იყურებოდა, თითქოს მთელი ქვეყნის მპყრობელი ყოფილიყო. ლანტენი შევიდა ერთს მშენებლის სასტუმროში, მოითხოვა სადილი და კარგათაღ გადაჰკრა, ბიჭს ნ მანეთი აჩუქა... ოთხი წლის განმავლობაში ლანტენი ისე ატარებდა დროებს, როგორც ერთი ვინმე მდიდარი გრაფი ან ბარონი... ბოლოს როცა ცხოვრებამ, დიაცებმა სმამ ჰამამ და ქეიფმა თავი მოაბეზრა და თანაც მოქანცა, ლანტენმა ცოლის ძებნა დაიწყო, თუმც ორმოცი წელმა ბედგარად ჩაუკაკუნა კისერში. დიახ ლანტენმა შეერთო ცოლი, ხოლო ცოლი მისი არ იყო «მშენებელი» «გულ-ჩვილი» «კეკლუტი» არამედ მანინჯი და კაპასი ჯოჯოხეთივით... დიახ ასეთ ცოლთან ლანტენს შეეძლო მშვიდობიანათ დაეღივა თავისი სიცოცხლე და არ შეერტყე-

ნა თავისი პატიოსნება. დღეის იქეთ ცოლ-ქმრობის კავშირის არაეთიარი ჩირკი არ მოცხებოდა!...

ციპლოვი.

საღმსურთი პოეზია

გამოსაფსუფის პირსედა შაშვამ დაიწყო გაღობა, მე სომ დამწეი და დამდაგე—დაიწოს შენი ქაღობა.

ნეტაჲ ქაღო, შენმა ქმარმა გულში დანა დამტეს მეო, წავიდე და გადავარდე—შენი თავი დამხრებ მეო.

ქაღო, კრულო! გესეკეუბი-წელიწადი გამოსულა, სეს ფურცელი გასტვიფისა, სელმეორედ გამოსულა.

ქაღო ნეტავი შენი ხმა ავამეფოფს გამაგონა მე; აქმათ შენეე გამისდი შენს ასლოს დამაგორა მე.

ქაღამ სთქვა, ასალ გასდასა სიციფით შეეპარეუბი, შორიდგან დავწვამ, დავდაგამ—ასლოს არ მიეკეარეუბი.

წუთი სოფელმა დღე ჩემი სიმწარით დამაღეკინა, არც მომკლა, არც მომაწინისა, არც სული დამაღეკინა.

შენ ქაღო ამპარტავანო, რომელი სელთა პირი ხარ, უკედაგეუბის წამალი გეკეს და არ მასმეე-მეიჩი ხარ.

(გაგონილი და შეერეუბილი ზემო ქართლში ვენინა ნასტასია ამირაჯობისაგან.)

(გაგონილი და შეერეუბილი ლ. დოლაჯობისაგან)

ქაღო, ქაღო კისკისაო,
წამოდგეუბი წელის პარსო,
ბიჭები ხამოივლიან,
დაგიეცრენ თვალ პირსაო.

წელი წავა და წამოა,
ქვიშანი დაწეუბიანო,
ობლები დაიწდებთან—
მამულსედ დაწეუბიანო.

წვალ გაღმიე ქაღამ ღამისმა
ჩიქლა დაძეიანო,

ის იქით—მოკლა სურვილმა—
შე იქით—წამაქციათ.

(გაგონილი ს. რიესში ი. დავითაშვილისაგან)

გონში ჩაველ ჩირი ვსტამე,
რიესშია ცტამია,
ლემას გოგოს შეუკარბ
ხარატული აგვანია.

ნეტავი შესს დედსა
შენ გაეზრდები შეილათა,
არ გინდა შირის დახანა,
არც წარბის ღება სშირათა

ზოგეორთმა ვაცმა იცის,
გამღება და გავორღება,
რავინდა მამლარიც რომ იყვეს,
მაინც შქადი აგონღება.

გაგონილი სოფელი აძეში.
(შერეული წყეულისაგან)

ისე არ დაგებრებულვარ,
რომ ვერ დავცვიითა წაღებო.
მაინც რა გემრიელი ხარ
გარჯო კამეჩის ხაღებო!

თეატრი და მუსიკა

ვბეჭდავთ სიას იმ პიესებისას, რომელნიც ნე-
ბა დართულნი არიან ქართულის სცენაზედ
წარმოსადგენად.

РАЗРЪШЕННЫЕ КAVKAZ. ЦЕНЗУРНЫМЪ КО-
МИТЕТОМЪ ПЬЕСА НА ГРУЗИНСКИХЪ
СЦЕНАХЪ
Въ 1880 г.

- 1 Кинто—კინტო, კომ. ვ 3-ხე დწიე, სოე. აკაკია ცერეთელი.
- 2 Я человекъ и ношу шапку—კაცი ვარ და ქული მხურავს, კომ. ვ 3-ხე დწიე, სოე. ივ. ვაჩნაძე.
- 3 Дочь семейства—ოჯახის ასული, დრამა 3-ხე დწიე, სოე. გეორგია ცერეთელი.

- 4 Разбойники—ავაზკნი, ტრადიე ვ 5-ტი დწიე, სოე. ა. პურცელაძე.
- 5 Кошку свѣсимъ—კატა ავწონოთ, კომ. ვ 2-ხე დწიე, სოე. დ. ზუცესოვა.
- 6 Адвокаты—ადვოკატები, კომ. ვ 3-ხე დწიე, სოე. კნ. რაფაელი ერისთოვა.
- 7 Все основано на счастii—ყველაფერი ბე-
ღვედ არის. კომ.—ვოდ., სოე. ა. კაზბეკა.
- 8 Подруга жизни—ცხოვრების თანამოგზაური, კომ. ვ 4-ხე დწიე, პერედ. ა. კაზბეკა.
- 9 У кого пловъ, ау кого апетить—ულავი ვის უღვას და იშტა ვის აქვს, კომ. ვ 3-ხე დწიე, სოე. ა. ტუთაევა.
- 10 Вотъ тебѣ и сватавство—ესეც შენი მოციქუ-
ლობა ინუზაკუსკა სადილი და ვანში, სოე. ტერ-
გრეგორიანცა, კომ.—ვოდ. ვ 1-ხე დწიე.
- 11 Потеряли женъ—ცოლები დავკარგეთ, ტრა-
გი—კომედიე ვ 2-ხე დწიე, სოე. ა. გარ-
სევანოვა.

Въ 1881 году.

- 12 Разстроенное семейство и испорченная жизнь—დანგრეული ოჯახი და წამლარი ცხოვრება, კომ. ვ 3-ხე დწიე, სოე. ივ. კერესელიძე.

Въ 1882 году.

- 13 Мать убийца сына—დედა შვილის მკვლეელი, ტრადიე ვ 4-ხე დწიე, 9 კარტ., სთავილ ა. სტეპანიანცე.

Въ 1883 году.

- 14 Сурамская крѣпость—სურამის ციხე, დრამა ვ 5-ტი დწიე, 4 კარტ., სოე. დავ. ჭო-
ნკაძე, (სე ისკლუჩენიამი).
- 15 Ханума—ხანუმა, კომ. ვ 3-ხე დწიე, 4 კარტ., სოე. ავკვსენტიე ჭაგარელი, (სე ისკლუ-
ჩენიამი).
- 16 Вахушти, грузинскiй полководецъ или до-
бродѣтель женщины—საქართველოს სპასალარი
ანუ ქალის სათნოება, დრამა ვ 5-ტი დწიე,
სოე. კოტე ბიშიანი, (სე ისკლუჩენიამი).
- 17 Свадьба Кречинскаго—კრეშინსკის ქორწი-
ლი, კომ. ვ 2-ხე დწიე, პერევ. ანდრეა
გულაძე.
- 18 Плутовство—თვალთმაქცობა, კომ. ვ 2-ხე
დწიე, პერედწ. სე ფრანც. (დწიე. პერვოე).
- 19 Плутовство, Раинды—თვალთმაქცობა, რა-
ინდი, (დწიე. ვторოე), დრამა.

- 20 Багратъ IV—ბაგრატ IV, драма 4-ხე დეიქსტ.,
пер. Константина Месхи.
- 21 Геркулесъ—ლერკულესი, შტუკა—водевиль
въ одномъ дѣйствіи, пер. Мих. Зубалова.
- 22 Гамлетъ—ლამლეტი, перев. Антона Пур-
целадзе.
- 23 Лакомый кусочекъ—გემრიელი ლუკმა, пе-
ред. кн. Дав. Эристова
- 24 Рыцарь безъ страха и упрека—რაინდი
უშიშარი და გულმაგარი.
- 25 Званный вечеръ съ Итальянцами—მეჯლი-
ში იტალიანური მომღერლებით.
- 26 Между двухъ огней—ორ ცეცხლ შუა,
персв. съ французскаго кн. Ив. Мачабели.
(გაგრძელება.)

ს ც ე ნ ე ბ ი

ერთი აქაური ქარვასლეელი ნოქარი (პრიკაშიკი,) როგორც თვითონ ამბობდა «ზორბათ» შეეყარებულა ერთს მშვენიერს ქალში გაიელიდა თუ არა „სულის იაღონი“ ღუქნის წინ, პრიკაშიკს სიყვარულის ცეცხლი თავბრუს ასხამდა. ამხანაგებმა გაუგეს ეს „სეკრეტი“ და ხშირად ჰკითხამდნენ ხოლმე.

— ჰა პეტრუზ, სიყვარულის ნიშადური მოგეცხო? ბიჭო ვინ შენ ვინ მოსწაულებ ვინ ერეკლე, ვინ თოროზანთ თეკლე!... ტუტუც, პეტრუზ, ტუტუც!..

— ახ ვი მუტრუკ, მიუგებდა ხოლმე პეტრუზა, ვირმა რა იცის ხურმა რა ხილია!..

ერთხელ იმ ქალს ქარვასლაში საქმე გაუჩნდა და რალაც შემთხვევით პეტრუზას ღუქანს მიადგა. საწყალი პეტრუზა სიხარულით კინალამ დაიღრჩო.

— იესტ უვას როზგაია ლენტა? ჰკითხა „სულის იაღონმა.“

— ახ, ესტ! ამოიხზრა პეტრუზამ და უჩვენა კიდევ, ინებეთ!

- არშინი რა ღირს?
- ახ, არაფერი ღირს!.. ახ!
- ჩტო სეამი გაკვირებია ჰკითხავს ქალი.
- ახ ნუ მკითხავთ!..
- პაჩომ არშინ?
- ახ, ნიპოჩომ, ახ!
- ახ, ახ!.. ქალი გოაცებულაია.
- ტაკ პაჩომ არშინ?
- ახ, ნიპოჩომ!
- კაკ ნი პაჩომ?!

— ტაკ ღუზა მოია! სკაჟი ლუბლუ, ცელნი ლავკა დარიტ ბუღუ!

— ვოტ ღურაკ! ქალი გაჯარებული მიდის.

— ბარიშნა, ბარინა! პაქალტე სულა, უნას დოშოვა! მოღით ინებეთ, მიირთვით!.. ყვირიონ დალიდრები, მაგრამ ქალი გიყისავით გარბის. ჩამოვარდა სიჩუმე.

— ჰა, პეტრუზ! ჰკითხავს მეზობელი დანლიდარი, ხომ, „სეიდანიე“ არ დაგინიშნა ევროპის ბალში, ჰა?

— მაშ, მაშ, დასცინის მეორე.

— კტო ღურაკ? ხმა მალლა ყვირის მესამე.

— პეტრუზ!! ერთათ იმეორებენ დანარჩენები.

ართემთიქული გამოცანა

ორმა კაცმა ალილოზე ტარებით ათი ჩაფი ღვინო შეკრიბა, მოიტანეს ეს ათ ჩაფიანი სასუკე ტიკუი და ასლა უნდათ რომ გაიყონ. სსკა ჭურჭელი ვერა იშოკეს რა გარდა ერთის სამ ჩაფიანი და მეორე-შვიდ-ჩაფიანი ტიკუებისა. ამ სამი ტიკის შემწობით—10, 7 და 3 ჩაფიანებისა როგორ უნდა გაიყონ იმათ ღვინო, რომ ერთთაჟ უეჭველად სუთ-სუთი ჩაფი უკოთ?

სიტყვების გამოცანა.

I გარეული სადირის სასკლს მიუმატეთ ნიშანი მრავლობითი რიცხვისა ეველას ეს შეადგენს წერა კითხვის საჭირო მასლას.

II რუსეთის სამხრეთ-აზიაში მდინარის სასკვარ სასკლს მიუმატეთ შინაური ცხოველის სასკლ-წოდება, სოლო უკანასკნელი ასო ამ სასკლწოდების შესცვლეთ მეორე სმოკანის ასოთი: ეველას ეს შეადგენს ერთს ფრინველის სასკლს, რომელიც განსაკუთრებით აფრიკაში იმეოფება.

III ერთ-გვარ გვარ-ტომის სასკლწოდებას მიუმატეთ წინ უსმო ასო. ეველას ეს შეადგენს ჩვენი ქვეყნის ერთის კუთხის სასკლს.—

ასსნა სიტყვის გამოცანისა.

I ადამ—იანი—ადამიანი.

II კატ (ა)ო—გაბ (ო) ა—ევის კატო—გაბაევისა გამოცანეს სანდრო და ლიზამ, პეტო ბეგ—ილიკო დ—შვილმა და მათიკო.

გ ა ს ა რ ო ბ ი

ერთ სვამოს დიდ-ძალი სვლხი დასკინობდა ქუთაისის ბაღში, რომელსაც «ბუღეარი» ეწოდება სხედან. ერთმა დაბნაისელმა აზნაურმა ა—ო გ—ემ სვამოსკინა ერთ ბაღის კედარსუ. (მისი იუსტის ახალი წალები სავამრისად გალობდეს).

ამ დროს ერთმა სკამსუდ მუდამის თაკადმა ი—ემ წ—მ დაუძახა გამეფელ დაბნაისელს:

—ოჰ! რა უბედურება გიჭყავის და გიჭრიჭინებს ფეხებშია? ღმერთმან იცის—გული და სული წაგვართვიო და უნდა სადმე გადავიკარგოთო....

შე დალოცვილა!—მიუგო დაბნაისელმა აზნაურმა—შენ რომცდა-ათი წელიწადსე მეტია, რაც თავში გიჭყავის და გიჭრიჭინებს და ანავინ დაკარგულაო და ჩემმა წალების ორმა დაგენუსამ, როგორ უნდა გადაგვარგოსო!—

თორელი.

კახეთში იყო ერთი სუმარა. ეს კაცი იყო სწავლი და ყოველი ცრუ-მომწონებობის წინააღმდეგი. ერთსელ სოფელ შილდაში, მღვთის მშობლის ეკლესიას დღეობის დღეს, სხვათა სვლხთა შორის სუმარა იყო, მან თვალი შეასწრო ერთს დედა კაცს, რომელიც ბობლეთ, ოთხსუდ გარს უვლიდა ეკლესიას, გაუქანა და იმ დედა-კაცს ზურგსუდ შეაჯდა. დედა-კაცმა მოართო ყვირილი: შვილა! რას ჩადისარო?!

- შენ რადის სხადისარო, ჭკითხს მან
- მე, შვილა, შეთქმული მქქსო.
- ჭო და მეც შეთქმული მქქსო, ვაისუმარ და გადმოსტ ვადევ.

მათიო.

ოზურის ზირველი ტენარი სწორედ წარმოდგენის სვამოთი ავად გახდა, მისი როლი მუარე ტენარს მინჯეს. დაიწვეს წარმოდგენა; არტისტი მღერის, სვლხი უმტკუნს ამ გვარმა სვლხის მიღებამ ანავითარი გაკუნა არტისტსუარ იქონია, მივიდა ორგესტრთან და თქვა... ჩემი სმა არ მოკეწონათ?... იქნება გგონიათ, ამისთან სულელივარ, რომ 800 მანეთად წელიწადში 20000 მანეთისანის სმით გიმღერებდითო?...!

ერთი ახალ-გახდა, თავ-მომწონე გურულმა შემოირტყა ბუღეაში მათართ და ყურმომოღლით, ბუღეაში წინა-უკან შემოახვია ფაღასკა, შუა-ტანის ნაწილი შეიკლულა თალა—ბურით, ჩაირტო სატყვარი და ფიშტო, მოახტა გასუქებულს აბოს და მიბინდების დროს გასწია ობასე მოუდანსუდ, სადაც ჩვეულებრივი თამაშ იყო გამართული, სვლხი ბუნახვალეთ ირუდა. ერთს ადგილას რამოდენიმე ქალებს თავი მოუყარათ, ქალების დანახვასუდ გურულმა მძვევე სტკლიცა მათრასი ცხენს, გასურებული ცხენი მარდათ გაუსტა და მსუდარი ძირს ჩამოაგდო.

ამ მოულოდნელ შემთხვევით თავ-ხარ-დაცემული გურული ცქვიტათ წამოხტა და მისამს მიმჭრალს მე-რასს:

— ბრანწი! მე, მანის ჩამოსტომს მინდოდა!.....

ივლიანე სენაყელი.

რედაქტორ-გამომცემლის მაკიური ვალერიან გუნია
გ ა ნ ც ხ ა ლ ე ბ ა ნ ი

ვასწავლი ფრანგულს ენას ქართულის საშუალებით. საკლასო რეპეტიციონებს-საც ავიღებ.
ვეტრე მირიანაშვილი
აღრესი „თეატრის“ რედაქციონში.

იბუქდება და სექტემბრის ზირველს რიცხვებში გამოვა,—
„ქართული წერის დედანი“

ვ. გაბიჩვაძისა.

(გამოცემა ი. მურადიანისა)

წერის დედანს შეადგენს: 1 მსხვილი გადაუმედი სელი ბადეში თავის ელემენტებით; 2 დახატარაული საშუალო მტრეკალი სელი უბადოდ ოთხს სვში; 3, გადაუმედი სწორედ (ალმაცურად) ნაწერი ნუსხური სელი სამს სვში და 4 გადახრილი (наклонный) გარული ნუსხური სელი ბადეში—ვერ გადაუმედად და შემდეგ სამს სვში გადახრილი.—დედანს აქვს სულ 24 გვერდი. დედანის ფასი—30 კაპ. ვინც ოცდა-ათსანუ მეტს იყიდის კე-ზემე. დაეთობს 24 კაპ. (3—1)